

Hannukainen Mining Oy harjoittaa harhaanjohtavaa viestintää

Hannukainen Mining Oy (jäljempänä HM) on sekä omilla kotisivuillaan että kaivosuutisissaan julkaissut harhaanjohtavaa viestintää. Myös tuoreessa YLE-uutisessa 2.5.2023 tuodaan esiin väitteitä, jotka mielestäni ovat kyseenalaisia. Käsittelen tässä alla vain muutamia näistä väitteistä.

Väite 1: ”Olemme tekemässä Kolariin maailman puhtainta monimetallikaivosta”.

Tästä ei millään voi tulla maailman puhtain rautakaivos, se on silkka mahdottomuus! Malmin rautapitoisuus on keskimäärin n. 30 prosenttia ja se sijaitsee epäedullisesti varsin suurten maa- ja kivimassojen alla. Talteen saadun puhtaan raudan määrä on vain 4 prosenttia koko kaivannaismäärästä. Se on erittäin alhainen luku. Ja malmi on lisäksi rikkipitoinen, minkä vuoksi rikastamisessa tarvitaan runsaasti vettä ja useita ympäristölle vaarallisia kemikaaleja. Poikkeuksellisen suurten kivimäärien kuljettaminen ja läjitys aiheuttaa myös poikkeuksellisen suuren hiilijalanjäljen. Jo pelkästään valtavien ja osin vaarallisiksi luokiteltujen jätemäärien läjitys tekee kaivoshankkeesta ympäristön kannalta haitallisen ja erittäin riskialttiin.

Vertailuna totean, että maailmalta löytyy rikkivapaita rautaesiintymiä, joissa malmin rautapitoisuus ilman rikastusta on jopa 68 prosenttia. Yksi tällainen esiintymä löytyi Australiassa juuri avatussa Fortescuen Iron Bridge - kaivoksessa. Tuotantovauhti on 22 miljoonaa tonnia rautarikastetta vuodessa eli 11-kertainen HM:n tuotantoon verrattuna. Toinen esimerkki on Brasilian Vale:n S11D - kaivos, jossa rautapitoisuus on 67 prosenttia ja vuosituotanto enimmillään 90 miljoonaa tonnia vuodessa eli 45-kertainen Hannukaisen tuotantoon verrattuna. Näitä malmeja rikastetaan käytännössä ilman vettä ja kemikaaleja, jolloin niistä tulee huomattavan puhtaita ympäristön kannalta.

Myös LKAB Kiirunan maanalaisessa kaivoksessa louhitaan malmia, joka on kiisuvapaa ja jonka rautapitoisuus on 50 prosenttia. Tämän ympäristökuormitus on huomattavan paljon alhaisempi kuin mitä HM:n tuotanto olisi.

Hyvänlaatuiset rautaesiintymät eivät maailmasta lopu, näitä varantoja on lähes rajattomasti olemassa. En voi ymmärtää, miksi tätä HM:n heikkolaatuista ja ympäristöä kuormittavaa malmia nyt pitää louhia. Ilmastopäästöjen kannalta tätä ei voi millään järjellä perustella.

Väite 2: ”Olemme tekemässä Kolariin monimetallikaivosta, jolla voimme turvata kotimaisen rauta- ja kuparikultarikasteiden omavaraisuutta”

Tosiasia on, että kukaan Suomessa ei käytä HM:n tuottamaa jauhemaista rautarikastetta. SSAB Raahen tehdas ja myös uudet suunnitteilla olevat vetypelkistysprosessit käyttävät vain pellettiä. Hannukaisen tuotanto pitää siis viedä ulkomaille, pääasiassa Kiinaan. Sen jalostaminen ulkomaille ei millään tavoin lisää tuottavuutta Suomessa. - Kuparikultarikaste voidaan tosin jalostaa Suomessa.

Väite 3: ”Kolariin suunnitellulla kaivosalueella on mittavat kuparivarannot - tämä on yksi Euroopan suurimmista hyödyntämättömistä esiintymistä kuparin osalta”

Kupari on tunnetusti tärkeä vihreän siirtymän kannalta ja sen kysyntä kasvaa. Mutta se, että HM:n varannot olisivat erityisen mittavat Euroopan mittakaavassa, ei pidä paikkaansa. HM:n puhtaan kuparin määrä olisi vain 5.000 – 9.000 tonnia vuodessa. Ja vuoden 2017 koerikastuksessa ei edes onnistuttu saamaan rikasteelle vaadittavaa 25 prosentin kuparipitoisuutta, mikä on kauppalaadun raja. Tämä luo huomattavan epävarmuuden kuparin merkitykselle tässä hankkeessa.

Puolassa, Espanjassa, Ruotsissa, Romaniassa ja Serbiassa on selkeästi suurempia esiintymiä. Ruotsin suurimmassa kuparikaivoksessa Gällivaaran Aitikissa tuotetaan vajaat 90.000 tonnia kuparia vuodessa. Tämä on Euroopan neljänneksi suurin kuparikaivos. HM:n määrä olisi siis n. 6 – 10 prosenttia tästä.

Maailman kaivosperäinen kuparituotanto oli 22 miljoonaa tonnia vuonna 2022. HM:n määrä olisi vain 0,02 – 0,04 prosenttia eli yksi neljästuhannesosa tästä.

Maailman suurin kuparikaivos La Escondida Chilessä tuottaa 1,5 miljoonaa tonnia kuparia vuodessa. HM:n vuosituotanto tulisi siellä louhittua runsaassa yhdessä päivässä.

Yhteenvetona totean, että HM:n kuparituotanto on niin marginaalinen, että kaivoksen avaamista ei sen johdosta voi perustella. Eikä tämä ole syy lupaprosessien nopeuttamisellekaan, mitä HM esittää tiedotteissaan.

Väite 4: ”Ympäristölupahakemuksen täydennyspyynnössä yhtiöltä pyydetään muun muassa sellaisia täydennyksiä, joiden tarve ei ole tullut koskaan aikaisemmin esille”

Kyllä Aluehallintoviraston (AVI) täydennyspyynnöt (n. 80 kappaletta) vuonna 2022 olivat suoraan kysymyksiä huonosta tai puutteellisesta hankehakemuksesta eikä suinkaan mitään sellaista uutta tullut esiin, mistä ei aikaisemmin olisi puhuttu. AVI toteaa täydennyspyynnön johdannossa: ”**Hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen. Tämän vuoksi hakijan on täydennettävä hakemustaan**”.

Vesienkäsittelysuunnitelma on edelleen ristiriidassa jätesuunnitelman kanssa jne.

Alun perin HM:n näkemys oli, että jätevesien päästäminen lähes käsittelemättöminä Muonionjokeen on hyvä ratkaisu ”sen suuren laimenemispotentiaalın johdosta”. Nyt esitetään erilaisia vedenkäsittelyratkaisuja. Tämä on ollut yksi syy prosessin pitkittymiseen.

Väite 5: ”Euroopan komissiolle tehdyt vetoamukset evät aiheuta toimia Kolarin kaivoshankkeeseen liittyvissä asioissa”

Tämä tiedote tuli HM:ltä ennenaikaisesti. Todellisuudessa Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta kumosi komission päätöksen kokouksessaan 26.4.2023.

Päätöksestä julkaistussa tuoreessa tiedotteessa todetaan: ”Pallo heitettiin siis takaisin komission pöydälle. Tällä kertaa komission on syytä selvittää asia perusteellisesti ja käynnistää tarvittaessa rikkomusmenettely. Ympäristövaikutuksiltaan mittavissa kaivoshankkeissa ei voi edetä puutteellisilla ja vanhentuneilla vaikutusten arvioinneilla, jotka eivät jätä sijaa kansalaisten osallistumiselle...”.

Asian jatkokäsittelyn vaiheet selviävät lähiaikoina.

Lue koko tiedote Kuukkelin nettisivulta tai liitteessä 1 alla.

Väite 6: ”Pidämme tavoitteena, että rakentaminen alkaa vuonna 2024 ja tuotanto vuonna 2026”

Tämä aikataulu on täysin epärealistinen! HM on itse pyytännyt muun muassa AVI:lta lisäaikaa täydennyksilleen hyvin monessa otteessa. Nyt tarvitsevat lisäaikaa marraskuuhun 2023 asti voidakseen täydentää ympäristölupahakemustaan. Tuskin tämäkään on viimeinen lisäaikapyyntö. Aikataulun venyminen on yksinomaan kaivosyhtiön syytä.

Kaava-asia on edelleen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa. Se saatetaan palauttaa takaisin kunnalle uudelleen käsittelyyn.

Mikäli viranomaisten päätökset eivät ole riittäviä turvaamaan ympäristön ja asianosaisten etuja, niistä tullaan käymään kaikki oikeusasteet läpi. Tämä vie vuosia aikaa. Useissa viimeaikaisissa ratkaisuisaan Korkein hallinto-oikeus on selkeästi vahvistanut, että Suomessa tulee noudattaa EU:n lainsäädäntöä ja on esimerkiksi palauttanut asiat uudelleen käsiteltäviksi.

Espoossa 7.5.2023

Leif Ramm-Schmidt

Liite 1

Paikallisia uutisia

Vetoomusvaliokunta vaatii selvitystä Hannukaisen kaivoshankkeen YVA:n lainmukaisuudesta

Renko Satu 29.4.2023

Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta päätti 26.4 pyytää komissiota ja Suomen valtiota selvittämään, toteutettiin Hannukaisen kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointi YVA-direktiivin edellyttämällä tavalla. Vihreiden europarlamentaarikko Heidi Hautala toivottaa vetoomusvaliokunnan päätöksen tervetulleeksi.

Valiokunnalle jätetyssä vetoomuksessa korostetaan, että kaivoshankkeessa toteutettu YVA-menettely ei tarjonnut kansalaisille todellisia osallistumismahdollisuuksia. Kaivoshankkeen huomattavia ympäristövaikutuksia ei tutkittu riittävästi, eikä tietoja niistä saatettu kansalaisten tietoon siinä vaiheessa, kun hankkeen eri toteutusvaihtoehdot olivat vielä avoinna.

– Keskeinen osa ympäristövaikutusten arviointia on kansalaisten mahdollisuus vaikuttaa prosessiin oikea-aikaisesti, eikä vasta silloin kun toteutusvaihtoehdosta on jo päätetty. Hannukaisen kaivoshankkeen YVA-menettelyssä tämä oikeus ei toteutunut, Heidi Hautala sanoo tiedotteessaan.

Lapin ELY-keskus hyväksyi Hannukaisen kaivoshankkeen YVA-selostuksen vuonna 2014, vaikka olikin todennut, ettei esitettyä arviointia kaivoksen yhteisvaikutuksista Muonionjokeen yhdessä alueen muiden kaivoshankkeiden kanssa voida pitää riittävänä. Yhteisvaikutukset Muonionjokeen ovat yksi hankkeen tärkeimpiä arvioitavia vaikutuksia, sillä Muonionjoen herkkä ekosysteemi on Itämeren tärkein lohen lisääntymisjoki.

– Vaikka viranomaisten mukaan puutteellisellakin ympäristövaikutusten arvioinnilla voi edetä, ei luonto kestä tällaista ”yritys ja erehdys” -menetelmää. Kriittisten raaka-aineiden tarpeiden kasvaessa tällaiset hankkeet saattavat Suomessa ja koko Euroopassa lisääntyä. Ympäristöön, ihmisten elinolosuhteisiin ja toimeentuloon liittyviä prosesseja ei voi hoitaa näin leväperäisesti, Hautala sanoo.

Kaivoshankkeen YVA-menettelystä tehtiin komissiolle vuonna 2022 Suomea koskeva kantelu. Komissio vetosi vastauksessaan siihen, että kantelussa ei esitetty näyttöä yleisestä käytännöstä tai järjestelmällisestä direktiivin vaatimusten noudattamatta jättämisestä, joka olisi velvoittanut komission käynnistämään rikkomusmenettelyn. Komission tulkinnan mukaan YVA-menettelyn puutteet olivat yksittäistapaus, jonka tutkinta kuuluu kansallisille viranomaisille.

– Vetoomusvaliokunta katsoi, että näyttöä yleisestä käytännöstä Suomessa löytyy, ja se on tutkittava. Pallo heitettiin siis takaisin komission pöydälle. Tällä kertaa komission on syytä selvittää asia perusteellisesti, ja käynnistää tarvittaessa rikkomusmenettely. Ympäristövaikutuksiltaan mittavissa kaivoshankkeissa ei voi edetä puutteellisilla ja vanhentuneilla vaikutusten arvioinneilla, jotka eivät jätä sijaa kansalaisten osallistumiselle, Hautala sanoo.